

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich
Stanisław TROCIUK

Warszawa, 8 lutego 2012 r.

RPO-647411-IV/10/ZA

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Pan
Marian Pigan
Dyrektor Generalny
Lasów Państwowych
ul. Bitwy Warszawskiej 1920 r. nr 3,
02-362 Warszawa

Kierownictwo Biura Dyrektora

Do Rzecznika Praw Obywatelskich zwracają się ze skargami pracownicy Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe wskazując na nieuzasadnione wykluczenie ich z możliwości dokonywania zamiany będących ich własnością nieruchomości leśnych na nieruchomości leśne pozostające w zarządzie Lasów Państwowych.

Zgodnie z art. 38e ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (jedn. tekst: Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435 ze zm.) lasy, grunty i inne nieruchomości Skarbu Państwa pozostające w zarządzie Lasów Państwowych mogą być przedmiotem zamiany na lasy, grunty i inne nieruchomości w przypadkach uzasadnionych potrzebami i celami gospodarki leśnej, po ich wycenie przez osoby posiadające uprawnienia z zakresu szacowania nieruchomości. Z przepisu tego wynika, iż jedynymi przesłankami warunkującymi możliwość dokonania zamiany lasów, gruntów i innych nieruchomości Skarbu Państwa pozostających w zarządzie Lasów Państwowych są uzasadnione potrzeby i cele gospodarki leśnej oraz sporządzenie operatu szacunkowego określającego wartość tych lasów, gruntów i innych nieruchomości. Ustęp drugi tego artykułu wprowadza natomiast warunek ważności zamiany wskazując, że zamiana dokonywana przez:

- 1) nadleśniczego - wymaga zgody dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych;
- 2) dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych - wymaga zgody Dyrektora Generalnego.

Konkretyzacja potrzeb i celów gospodarki leśnej jako przesłanki dokonania zamiany została dokonana w Zarządzeniu nr 23 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie dokonywania zamian nieruchomości na podstawie przepisów art. 38e ustawy z 28 września 1991 r. o lasach. W paragrafie drugim tego zarządzenia wymieniono szereg wytycznych określających jakie nieruchomości mogą być nabywane i zbywane przez Lasy Państwowe w drodze zamiany. Wytyczne te nadają na użytek wewnętrzny bardziej szczegółową treść ustawowej przesłance „potrzeb i celów gospodarki leśnej” i wiążą kierowników jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, którzy z mocy art. 37 ust. 1 tej ustawy mogą nabywać stanowiące własność osób fizycznych lub prawnych lasy oraz grunty przeznaczone do zalesienia, jak również inne grunty i nieruchomości, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami gospodarki leśnej i nie narusza interesu Skarbu Państwa.

Oprócz wskazania, wynikających z „potrzeb i celów gospodarki leśnej”, cech nieruchomości podlegających zamianie, przedmiotowe zarządzenie zawiera szereg innych postanowień mających na celu zagwarantowanie ochrony interesu publicznego przy dokonywaniu transakcji zamiany nieruchomości zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe”. Wśród nich wymienić można chociażby konieczność upublicznienia zamiaru przeprowadzenia transakcji, przedstawienia opisów taksacyjnych gruntów leśnych, informacji o aktualnej wartości nieruchomości czy ekwiwalentności wartościowej zamienianych gruntów.

Także ochrona interesu publicznego wydaje się być przesłanką zakazu dokonywania transakcji zamian lasów, gruntów i innych nieruchomości z udziałem pracowników Lasów Państwowych lub członków ich rodzin zapisanego w punkcie trzecim paragrafu czwartego Zarządzenia. Wobec jednak istnienia wyżej opisanych zasad zabezpieczających poszanowanie tego interesu oraz potrzeb i celów gospodarki leśnej przy dokonywaniu takich transakcji całkowite wykluczenie możliwości dokonywania zamian z udziałem pracowników Lasów Państwowych lub członków ich rodzin budzi wątpliwości co do swej zasadności. Skutkiem tego zakazu może być uniemożliwienie dokonania transakcji zamiany nieruchomości, która byłaby bardzo użyteczna dla właściwego prowadzenia gospodarki leśnej np. likwidacja enklawy gruntów leśnych położonej wśród gruntów będących własnością innych podmiotów, której to rozmiary i położenie wykluczają racjonalną gospodarkę leśną. Zakaz taki utrudnia także właściwą gospodarkę swoimi nieruchomościami pracownikom Lasów Państwowych oraz członkom ich rodzin, którzy pozbawieni są możliwości dokonania zamian nieruchomości, które chociażby ze względu na swoje położenie nie mogą być przez nich optymalnie zagospodarowane, natomiast mogłyby przyczynić się do zwiększenia efektywności zagospodarowania przyległych nieruchomości Skarbu Państwa.

Wyłączenie możliwości dokonywania transakcji zamian lasów, gruntów i innych nieruchomości Państwowego Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe” z udziałem pracowników tego podmiotu lub członków ich rodzin nie wynika więc z konieczności zagwarantowania spełniania przez te transakcje ustawowej przesłanki przydatności dla potrzeb i celów gospodarki leśnej, a w niektórych sytuacjach może wręcz utrudniać prowadzenie właściwej gospodarki leśnej przez wyżej wskazany podmiot. Ochrona interesów Skarbu Państwa wydaje się być zapewniona przez pozostałe uregulowania Zarządzenia, które w sposób wyraźny zezwalają na zawieranie tylko takich transakcji, które uzasadnione są celami gospodarki leśnej.

W związku z powyższym na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 z późn. zm.) Rzecznik wnosi o ponowne rozważenie celowości istnienia zakazu dokonywania transakcji zamian lasów, gruntów i innych nieruchomości z udziałem pracowników Lasów Państwowych lub członków ich rodzin, a w przypadku stwierdzenia braku uzasadnionych przyczyn istnienia takiej regulacji o podjęcie stosownych aktów usuwających omawianą regulację z wewnętrznego porządku prawnego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Z poważaniem

